

Araştırma Makalesi • Research Article

Oylama Gücünün Enflasyon Üzerindeki Etkisi*

The Effect of Voting Power on Inflation

Ceyhun Haydaroglu^{a,**}

^a Doç. Dr., Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, Bilecik/Türkiye.
ORCID: 0000-0003-2886-6474

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi:

Başvuru tarihi: 26 Eylül 2019
Düzeltilme tarihi: 08 Mayıs 2020
Kabul tarihi: 14 Mayıs 2020

Anahtar Kelimeler:

Oy Gücü
Banzhaf Güç İndeksi
Enflasyon

ÖZ

Ekonomi ve politika arasındaki ilişki kendisini en net şekilde hükümetlerin ekonomi politikalarında gösterir. Çalışmanın amacı politik istikrarsızlık literatüründe yer alan ampirik araştırmalardaki değişkenlere yeni bir değişken ekleyerek, enflasyon ile oylama gücü arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Oy gücü, siyasal karar alma mekanizmasında iktidardaki veya muhalefetteki partilerin bir karar almada ellerinde bulundukları güçtür. Çalışmada oylama gücünün 47 ülkenin 1987-2019 döneminde gerçekleşen seçim sonuçları temelinde oluşturulan ve çoğunlukla istikrarsızlık literatüründe kullanılan Normalize Edilmiş Banzhaf İndeksi değerleri ile enflasyon üzerindeki etkisi analiz edilmektedir. Analiz sonuçlarına göre, İktidarı oluşturan büyük partinin ve koalisyonu sağlayan partilerin güç indeks değerleri istatistiksel olarak enflasyon üzerinde anlamlı negatif etkiye sahiptir. Ana muhalefet partilerinin oylama güç indeksi ile enflasyon arasında doğru orantılı bir etki ve istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmuştur.

ARTICLE INFO

Article history:

Received 26 September 2019
Received in revised form 08 May 2020
Accepted 14 May 2020

Keywords:

Voting Power
Normalized Banzhaf Index
Inflation

ABSTRACT

The relation between economy and politics shows itself in its sharpest way in the economy politics of the governments. The aim of this study is to add one more variable to the variables found in political instability literature and put forward its relation with inflation. Voting power expresses the power of opposition parties and ruling party in any decision making process. Another aim of the study is to analyse the effects of voting power on inflation which are mostly used in instability literature and Normalized Banzhaf Index value which is formed regarding to the election results of 47 countries in the 1987-2019 period. According to the analysis results, total power index values of the coalition parties and the governing party are inversely proportional with inflation and significant results are obtained for all the variables. The power voting index of the main opposition parties and inflation has a directly proportional effect and meaningful relation.

1. Giriş

Ekonomi politikaları politika yapıcılar tarafından şekillendirildiğinden ekonomi ve politika arasındaki ilişki her zaman ekonomistlerin yoğun ilgisini çekmiştir. Son yıllarda özellikle büyüme, istihdam ve enflasyon olmak

üzere, ülkeler arası ekonomik göstergelerdeki farklılıkların nedenlerini belirlemeye yönelik çalışmalar hem ekonomi politikası hem de politik iktisat alanında artmasına neden olmuştur. Bu süreç ayrıca disiplinler içinde yeni arayışları da beraberinde getirmiştir. Bu arayışların bir yansıması

* Bu çalışma yazarın 2011 yılında Prof. Dr. İbrahim Bakırtaş danışmanlığında Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsünde tamamlanan "Politik Karar Alma Sürecinde Oylama Gücü ve Makroekonomik Göstergeler Üzerindeki Etkisi" adlı doktora tez çalışmasından türetilmiştir.

** Sorumlu yazar/Corresponding author
e-posta: ceyhun.haydaroglu@bilecik.edu.tr

olarak modellere ekonomik değişkenlerin yanı sıra politik ve kurumsal değişkenler de dahil edilmeye başlanmıştır. Politik faktörlerin ülkeler arasındaki ekonomik göstergelerde ortaya çıkan farklılıkları analiz eden çalışmalarda ekonomik değişken olarak genellikle enflasyon, istihdam ve büyüme ele alınırken açıklayıcı değişken olarak ekonomik göstergeler üzerinde güçlü kurumların etkili olduğu düşüncesinden hareketle genellikle demokrasi göstergeleri kullanılmıştır (Şanlısoy ve Kök, 2010:102).

Bir ülkenin istikrarlı bir ekonomik yapıya kavuşabilmesi için güçlü ve istikrarlı bir politik yapının mevcut olması gerekmektedir. Güçlü ve istikrarlı politik otorite ekonomi politikaları konusunda geleceğe yönelik belirsizlik ve endişeleri asgari düzeyde tutacaktır. Politikada oluşan istikrarsız yapı, ekonomik istikrarı etkileyen önemli etkenlerden biridir. Genel politika anlayışı içerisinde, dünya ekonomisinde yaşanan hızlı değişimi algılamayan, ekonomik gelişmeleri takip edemeyen ve ülke ekonomisinin beklentilerinin aksi yönde bir anlayışa sahip olan politika, ekonomik gelişmeyi engelleyici bir faktördür.

Gelişmiş ülkeler yaygın olarak demokratik rejimlerle yönetilirken, gelişmekte olan ülkelerde demokrasi kültürünün yeterince benimsenmediği ve krallık, diktatörlük gibi demokrasi dışı rejimlerle yönetilmektedir. Gelişmiş ve gelişmemiş ülkelerin ekonomik ve sosyal yaşama dair performans farklılıkları da dikkate alındığında, ülkeler arası gelişmişlik farklılıklarının analizinde politik göstergelere de yer verilmeye başlanmıştır. Ancak bu yöndeki temel görüş temelinde demokrasi ölçütlerinin ekonomik göstergeleri etkileyen tek değişken olduğu yargısına varılması hatalı olacaktır. Ayrıca ekonomik göstergeleri etkileyen politik değişkenlerin neler olabileceği konusunda da literatürde tam fikir birliği bulunmamaktadır. Bu sorun kendisini yapılan çalışmalarda kullanılan farklı politik istikrarsızlık göstergelerinde göstermektedir (Kuştepeli ve Önel, 2006:57).

Literatürde politik istikrarsızlığın tanımlanmasında iki önemli görüş dikkat çekmektedir. Birinci görüşe göre politik istikrarsızlık bileşenleri; devrimlerin sayısı, politik grevler, isyanlar, belirli bir dönem içinde gözlemlenen başarılı ve başarısız darbeler, politik olarak harekete geçilmiş suikastların ve idamların sayısı, politik şiddetten dolayı ölümlerin sayısı, soykırım olayları, iç savaşlar, politik rejim türleri, hükümete karşı gösteriler ve ayaklanmalar, sınır savaşları, terör olaylarının sayısı, kaos, etnik ve dinsel parçalanma, bir ülkede ortalama zamanda savaşlara karışması ve buna bağlı olarak savaş kayıpları gibi mevcut anayasal sistemi değiştirmeye zorlamaya yönelik faaliyetlerdir.

Demokratik rejim tiplerinde ortaya çıkan ve anayasal düzen içinde olmakla birlikte meydana gelen politik istikrarsızlıkları tanımlamaya yönelik görüşe göre ise politik istikrarsızlık bileşenleri; kabine değişiklikleri,

hükümet krizleri, genel seçim dönemleri, azınlık ve koalisyon hükümetleri, hükümetteki parti sayıları, hükümet değişikliklerinin olasılığı, hükümet türleri, hükümetteki partilerin sayısı, seçime giren partilerin etkinliği, parlamentodaki partilerin etkinliği, hükümetteki partilerin etkinliği, yeniden seçimlerin olasılığı, hükümet parçalanması, hükümetin ideolojik görünümü, hükümetin görevde kalma süresi, hükümet büyüklüğü, koalisyon partilerinin mecliste çoğunluk durumu, harcamacı bakanlıkların sayısı gibi mevcut politik rejim içerisinde ortaya çıkan politik gelişmelerdir (Eren ve Bildirici, 2001; Berument ve Heckelman, 2005; Bakırtaş ve Koyuncu, 2005; Aisen ve Veiga, 2008).

Politik istikrarsızlık literatüründeki temel tanımlama gayretleri dikkate alındığında, politik istikrarsızlık değişkenlerinin yerine yeni bir kavram olarak oylama gücü kavramının eklenmesi bu çalışmayı diğerlerinden ayırmaktadır. Politik istikrarsızlığın makroekonomik değişkenler üzerinde negatif etkilerinin olduğunu, istikrarlı bir siyasi ortamın ekonomik göstergeleri daha istikrarlı hale getireceği çeşitli çalışma bulgularıyla desteklenmiştir. Mevcut literatürün sonuçları esas alınarak, politik istikrarsızlık göstergesi olarak oylama gücü indeksleri kullanılarak, oylama gücünün 47 ülkenin 1987-2019 arası dönemde enflasyon üzerindeki etkisi panel veri yöntemi ile analiz edilmektedir. Bu çalışma ile politik iktisat literatüründe oylama gücü ve ekonomi arasındaki ilişkileri inceleyecek araştırmacı ve akademisyenlere öncülük etmek amaçlanmaktadır.

2. Oylama Gücü: Kavram ve Tarihçe

Demokratik toplumlar kararlarını belirli kurallar çerçevesinde alırlar. Seçmenlerin alınan kararlar üzerinde etkisinin nasıl olacağı yine kurullarla düzenlenmektedir. Oylama gücü, karar alma mekanizmalarında partilerin birbirlerine karşı sahip oldukları gücü ifade etmektedir. Diğer bir deyişle oylama gücü, meclislerdeki partilerin veya koalisyonların birbirlerine göre sahip oldukları güçtür. Üyelerin oylama gücü, alınacak kararlar üzerinde sahip olduğu etki düzeyini göstermektedir.

Oylama gücü metodolojisi, politika analizi için değerli bir araçtır. Çünkü oylama gücü, kolektif karar alma sürecinde gücün dağılımını sayısal olarak ortaya koymaktadır. Oylama gücü, oylama paylarının kavramsal dağılımından oldukça farklı olabilen ve etkili karar alma anlayışında daha fazla ilgili olan seçmenler arasında efektif gücün dağılımını ortaya çıkarır (Reynaud vd. 2007:8).

Demokratik toplumlarda seçmenler, bireysel çıkarlarını karar alma süreçlerinde temsil edecek vekillerini seçerler. Seçmenler, belirli oylama kuralları içerisinde bireysel tercihleri ile kolektif kararlar alırlar. Ülkelerin hükümet yapıları, seçim sistemleri ve seçilen vekillerin dağılımları karar alma mekanizmasını etkileyebilmektedir. Seçmenlerin tercihleri doğrutusunda oluşturulan hükümet, onların

istekleri doğrultusunda politikalarını oluşturmaktadır (Saas, 2001:17).

Oylama gücü analizinin temel amaçları; bir seçim sisteminde bireysel seçmenlerin veya blok seçmenlerin oransal güçlerini belirlemek, ortalama oylama gücünü en geniş anlamıyla açıklamak ve doğruluğunu kendi sistemi içerisinde değerlendirmek, oylama gücünün istenen dağılımını gerçekleştirmek için ağırlıklarını belirlemek, oylama gücü içerisinde blok oylama ve koalisyonların yararlarını açıklamak şeklinde ifade edilebilir (Gelman vd., 2002:421).

Oylama gücü ölçümlerinde, koalisyonlar oluşturulurken belirleyici veya eksen olma özelliği dikkate alınmaktadır. Bir partinin eksen konumunda bulunması, tüm olası meydana gelebilecek koalisyonlar içerisinde kendi oyuyla kazanan veya kaybeden tarafı etkileyebilme kabiliyetine sahip olmasıdır. Bir parti, kazanan koalisyonda ise yapmış olduğu tercih doğrultusunda kararını değiştirdiğinde, koalisyon kaybedene dönüşüyorsa veya tersine koalisyonu kaybeden taraftan kazanan tarafa dönüşürebiliyorsa parti, belirleyici veya eksen özelliğine sahiptir (Heard ve Swartz, 1999:175).

Oylama gücü ölçümüyle ilgilenen ilk kişi Philadelphia'da 1787 yılında kurucu mecliste Maryland delegesi olarak görev yapan Luther Martin'dir. Martin, ABD Temsilciler Meclisi'nde büyük eyaletlerin oylama gücünün, 13 eyaletin her birinin temsilcilerinin her zaman blok olarak oylarını kullandığı varsayımında, küçük eyaletler ile karşılaştırdığında oransız olarak çok büyük olduğunu tespit etmiştir. Martin, sadece oylama bloklarının büyüklüğü durumunda ağırlıklar ile eşit olarak oylama gücünün mantıksız olacağıyla birlikte, oylama gücünü ölçmek için bir ölçüde basit bir girişimde de bulunmuştur (Martin, 1937:173).

Oylama gücü problemine Martin'in ilgi duyması, her eyaletin tüm temsilcilerinin blok olarak oylarını kullanmasından duyduğu endişeden ve büyük eyaletlerin küçük eyaletlere karşı birleşmiş olmasından kaynaklanmaktadır. Martin'in değerlendirmelerinde ağırlıklı oylama gücü kavramını kullanması, hem teorik hem de uygulama açısından bir ilktir. Ancak, Martin'in oylama gücünün sadece belirli bir bölgeye, partiye ya da ekonomik çıkara ait olması nedeniyle o dönem için çalışmalarının unutulmasına veya göz ardı edilmesine neden olmuştur (Felsenthal ve Machover, 2005:487).

Neumann ve Morgenstern, 1944 yılında oylama sistemlerindeki güç dağılımını araştıran bir çalışma yapmışlardır. Oylama gücü üzerindeki incelemelerini, amacı sadece kazanmak olan basit bir oyun üzerine dayandırmışlardır. Aynı zamanda, çalışmalarında oylama sistemi örneğine benzer özelliklere sahip ağırlıklı çoğunluk oyunları üzerine de incelemeler yapmışlardır (Neumann ve Morgenstern, 1944:34-37).

Oylama gücünün ilk bilimsel tartışması, mutlak oylama gücünün olasılıklı ölçümünü öneren Penrose tarafından 1946'da yapılmıştır. Bu ölçüm, karar kurallarının belirli bir sınıflandırması bağlamında tanımlanmasına rağmen, açık bir şekilde çok geneldir. Penrose, basit oylama oyunlarında, seçmenlerin birbirinden bağımsız olarak hareket ettiğini ve her seçmenin $\frac{1}{2}$ eşit olasılıkla 'evet' veya 'hayır' oyu kullandığını varsaymaktadır. Bu durumda, bağımsız olarak seçmen sayılarında meydana gelen bir artış nedeniyle kotanın aynı kalması söz konusuysa, iki seçmen arasındaki ağırlıkların oranı birbirine yaklaşacaktır (Penrose, 1946:54).

Oylama gücünün ölçümüne yönelik diğer bir çalışma, 1953 yılında Shapley tarafından yapılmıştır. Shapley, oyun teorisi içerisinde işbirlikçi oyun kuramından yararlanarak bir değer oluşturmuştur. (Shapley, 1953:78). Shapley ve Shubik, 1954 yılında yapmış oldukları çalışmada indeks değerini yeniden gözden geçirerek, Shapley- Shubik indeksini geliştirmişlerdir. Yaptıkları çalışmada basit işbirlikçi oyun olarak isimlendirilen Shapley değerinin doğrudan uygulanması olan bir önsel oylama gücü indeksi önermişlerdir (Shapley ve Shubik, 1954:787). Shapley-Shubik indeksi (SSI), oransal oylama gücü kavramından hareket etmektedir. SSI'ne göre belirlenen oylama gücü, partilerin koalisyonlardaki oransal gücünü vermektedir.

Riker, (1959) oyun teorisine dayanarak oylama gücü indekslerinin ekonomistler tarafından kullanılabileceğini ortaya koymuştur. Riker, 1953 ve 1954 yıllarında Fransa Millet Meclisi'nde oylama gücü indekslerinin ölçümünü partiler arası transferleri göz önünde bulundurarak, kesin oylama gücünün yeterliliği açısından ilk kez inceleme imkânına sahip olmuştur (Riker, 1959:124-128).

Oylama gücü kavramı konusunda yapılan önemli çalışmalardan birisi de 1965 yılında Banzhaf tarafından gerçekleştirilmiştir. Banzhaf (1965) ABD Yüksek Mahkemesi kararlarının "bir kişi bir oy" prensibine uygun olarak alındığını ve her bir üyenin sahip olduğu oyun değerinin diğer üyelerle eşdeğer olduğunu ileri sürmüştür. Banzhaf, karar alma mekanizmalarında ağırlıklı oylama sistemi vasıtasıyla yüksek mahkemenin hükümlerinin yerine getirilmesinin olasılığı üzerinde ciddi olarak değerlendirmelerde bulunmuştur. Bununla birlikte, daha sonraki ABD Yüksek Mahkeme ağırlıklı oylama fikrini reddetmiş ve yasama bölgelerinin aynı ölçüde temsil edileceğini belirtmiştir. Bu, ABD'de oylama gücü ölçümlerinde ilginin azalmasına neden olmuştur. Banzhaf'ın, Penrose'un 1946 yılında yapmış olduğu çalışmaya katkısı, oylama gücü oranının nasıl belirleneceği konusundadır (Banzhaf, 1965:324).

Banzhaf ölçümü, aslında Penrose'nun oylama gücü ölçümü fikrinin yeniden ortaya çıkmasıdır. Penrose ile hemen hemen aynı doğrultuda hareket etmiştir. Ancak Banzhaf, oylama gücü ile ilgili olarak mutlak büyüklüğün olmadığını ifade etmiştir. Oylama gücünü, bir seçmenin gücünün diğer seçmenin gücüne oranı şeklinde ifade etmektedir. Bu

nedenle Banzhaf'ın oylama gücü, oransal güçtür. Banzhaf, tanımladığı bu gücü Banzhaf indeksi (BI) olarak isimlendirmiştir (Felsenthal ve Machover, 2004:5). Banzhaf ölçümü, tamamen etki gücü kavramı çerçevesinde geliştirilmiştir. Banzhaf, karar mekanizmalarında koalisyon içerisinde bulunan partilerin, kendi oy sayılarıyla, alınacak kararın onaylanıp onaylanmayacağı üzerine etki edeceğini belirtmiştir. Oylama gücünün sonucu değiştirebilme kapasitesi olduğunu vurgulamıştır (Felsenthal ve Machover, 2005:494).

Oylama gücünün ölçülmesi çalışmalarında SSI ve BI, büyük ölçüde kullanılan iki indekstir. Araştırmacılar yapmış oldukları çalışmalarda birtakım teknikler ortaya koymuşlardır. Ancak genel kullanım açısından hiç birisi SSI ve BI kadar yaygın bir şekilde kullanılamamıştır (Felsenthal ve Machover, 1998:9). Bununla birlikte oylama gücü AB Konseyi, IMF ve Dünya Bankası gibi uluslararası kuruluşların karar alma mekanizmaları içerisinde oylama güçlerinin ölçülmesi veya eski ve yeni üyelerin kurumlara katkısı uygulamaları ele alınmaktadır.

3. Karar Mekanizmasında Oylama Gücü

Oylama mekanizmasına uyarlanan oyun kuramı, seçimde seçmenlerin başvurdukları stratejik davranışları rasyonellik kuralları altında incelemektedir. Oyun kuramı, çeşitli kaynak ve bilgi kısıtları altında amaçlarını devam ettirmek için oyuncuların stratejik etkileşimlerini açıklamaktadır. Tüm teoriler gibi oyun kuramı da dünyada ne olduğunu anlamak için önemli bir çabayı ortaya koymaktadır. Oyun kuramı, amaca yönelik oyuncuların çeşitli çevre koşulları altında davranışlarının ne olacağını tahmin etmek için kullanılmaktadır (Nurmi ve Meskanen, 1999:162).

Oransal güç, parlamenter sistemlerde diğer partilere göre daha fazla sandalye sayısına sahip partinin kendi çıkarları doğrultusunda sonuç elde etmesine neden olur. Bu nedenle, meclis içerisinde bir partinin göreceli olarak çok sandalyeye sahip olması, bu partinin hükümet gücünün de fazla olmasını sağlayacaktır. Karar kuralı, her seçmenin pazarlık gücünü etkilediği için oransal güç oylama davranışlarını da etkileyebilecektir. Büyük oransal güce sahip olan seçmen, daha büyük bir güdünün yanı sıra kazanan koalisyona katılmak için daha büyük bir olanağa sahip olacaktır. Meclis içerisinde böyle bir güce sahip olan bir parti, alınacak kararları da etkileme gücüne sahiptir. Oransal olarak daha fazla güce sahip olan partiler koalisyon oluşumunda kendi aralarında anlaşma yapma eğilimine girmektedirler. Bu da beraberinde etki gücünden farklı olarak pazarlık yapılması sonucunu doğurmaktadır (Felsenthal ve Machover, 2004:9-12).

Etki gücü, olasılıklı bir kavram olarak, bir partinin kararı etkileme olasılığı üzerinde durmaktadır. Oransal güç, oyun teorisi temelinde, partinin sahip olduğu sandalye sayısına dayanan paylaşımı ölçmektedir. Oransal güç, hükümetteki bir partinin sahip olduğu sandalye sayısını verir. Başka bir

deyişle, herhangi bir seçmenin karar alma mekanizmasında elde ettiği sayısal güçtür (Felsenthal ve Machover, 2004:11).

Oylama gücü indeksleri üzerine yapılan çalışmalar, genellikle AB, Dünya Bankası, IMF gibi organizasyonların güç oranları üzerine odaklanmıştır. Ayrıca bazı çalışmalarda ülke meclislerindeki politik partilerin güç indekslerinin karşılaştırılması yapılmıştır (Nurmi ve Meskanen, 1999; Leech ve Leech, 2004; Algaba vd., 2007; Turnovec, 2007; Aleskerov vd., 2008).

Raunio ve Wiberg (1998), AB genişlemesiyle birlikte farklı oylama kuralları altında mecliste oylama gücünün dağılımını analiz etmektedir. Üye devletlerin güç dağılımlarının genişlemeyle birlikte zayıfladığını göstermektedir. Bu değişim daha büyük üye devletler için daha büyük güç kaybına neden olmaktadır. Karar alma mekanizmalarında, belli bir sonucun elde edilmesi belli bir karar alma kuralına bağlıdır. Bu kurallardan biri olan kota kuralı, seçmenlerin kullandığı 'evet' veya 'hayır' oylarının oransal çokluğuna dayanmaktadır. Belirli bir kararın alınması için gerekli oy miktarı kotadır. Kota daha yüksek olduğunda daha küçük üyeler politik karar alma sürecinde daha güçlü olmaktadır.

Levinsky ve Silarszky (1998), çeşitli merkez ve Doğu Avrupa ülkeleri tarafından genişleyen AB Konseyi'nde gücün dağılımındaki olası değişimleri incelemektedir. Araştırmalarında yöntem olarak basit işbirliği oyununun Shapley- Shubik güç indeksini kullanmaktadır. AB'nin genişlemesi eski üyelerin güç paylarının genel olarak azalacağını ortaya koymaktadır. Göreli olarak koalisyonlardaki küçük değişiklikler güç dağılımında geniş değişiklikleri meydana getirmektedir.

Robson (2007), 1901-2004 periyodu için Avustralya senatosu güç dağılımlarını, Shapley-Shubik, Banzhaf ile Deegan ve Packel güç indeksleri yardımıyla hesaplamıştır. Oylama gücü, politik partiler arasında daha dağınık dağılmaktadır. Avustralya İşçi Partisinin oylama gücü, uzun dönemde azalmaktadır. Koalisyon partilerinin oylama güçleri devam etmektedir ve son zamanlarda artmaktadır.

Leech ve Leech (2004), güç indekslerini ve oylama güç analiz metotlarını kullanarak, IMF ve Dünya Bankası'nın oylama sistemlerini analiz etmiştir. Genel olarak tüm devletler için güç payları, devletlerin ağırlıklarından daha düşüktür. Ancak ABD'nin güç payının her zaman büyük ölçüde oylama ağırlığından daha fazla olduğu bulunmuştur. Ağırlıklandırılmış oylama, bu nedenle Bretton Woods kurumlarında ABD'nin lehine işlemektedir.

Raunio ve Wiberg (2002), 1979-2000 periyodunda Avrupa parlamentosu seçimlerinde oylama gücünü araştırmaktadır. Parti grupları arasında oylama gücünün dağılımı standardize edilmiş Penrose-Banzhaf ve Shapley-Shubik oylama indeksleri ile basit çoğunluk, 2/3, 3/4 ve 3/5 çoğunluk kuralı altında analiz edilmiştir. Her bir parti

grubunun kontrol altında tuttuğu sandalyelerin payları onun önsel oylama gücünün payları ile karşılaştırılmaktadır. Araştırma bulgularına göre daha küçük gruplar parlamentodan dışlanma eğilimindedir. Orta büyüklükteki gruplar görece olarak az oylama gücüne sahip olmalarına rağmen onların ideolojik konumları sayısal gücünün ötesinde sonuçları etkilemede bu partilere olanak vermektedir.

Chiriac (2008), AB'ye üye devletlerin güç dağılımlarının gelecekteki karar yapılarını nasıl etkileyeceğini incelemektedir. Çalışmada mecliste oy gücünün dağılımını, karar süreci üzerinde devletlerin etkilerinin gösterilmesinin yanı sıra genişleme ile birlikte ortaya çıkan değişikliklere de yer verilmektedir. Çalışmada oylama gücünün dağılımına ilişkin örnek olay sunulmakta ve 1996-2004 periyodunda Romanya parlamentosunda karar alma sürecinde partilerin oylama gücü dağılımları analiz edilmektedir.

Sutter (2000), AB Konseyi'nde esnek bütünleşmeyi açıklamıştır. AB Konseyi'nin alt gruplarında farklı boyutlarda kurulan mecliste üye devletlerin oylama gücü analiz edilmektedir. Bunun dışında, Avrupa Para Birliği esnek bütünleşmenin en önemli örneği olarak adlandırılmaktadır. Banzhaf indeksi, istikrar ve büyüme anlaşmalarına göre karar verme sürecinde oylama gücünün dağılımını hesaplamaktadır. Çalışmanın sonuçlarına göre oylama gücü ile göreceli oylama ağırlıkları arasındaki ilişkileri tanımlayan görece oylama gücünde özellikle daha küçük ülkelerde önemli ölçüde dalgalı bir seyir izlemektedir.

Baldwin ve Widgren (2005), AB genişlemesinin karar verme üzerindeki olası etkilerini araştırmışlardır. Bu çalışma, üyeler arasında güç dağılımına odaklanmaktadır. Hareket etme kapasitesi olarak genişleme eğer anayasal anlaşma oylama kuralları yürürlüğe girerse göreceli olarak az etkileyecektir.

Blomberg ve Broz (2006), oylama gücünün açıkça kota olarak bilinen üye ülkelerin finansal katkılarının büyüklüğüne bağlı olduğu IMF'nin yönetim yapısını araştırmışlardır. Gelişmekte olan ülkeler IMF'nin politika ve programları üzerinde etkilerinin çok küçük miktarda kalması ile ayrılan demokratik açıklık konusunda etkin olamaz iken, onlardan büyük kotaları nedeniyle zengin ülkeler, oylama gücünde daha üstün olmaktadır.

Aleskerov (2000), 1991'den 1999'a Türk parlamentosunda temel politik partiler arasındaki gücün dağılımını analiz etmiştir. Bu nedenle koalisyonların kurulması ve sürdürülmesi için parlamento istikrarı ve güç eşitsizlikleri açısından partiler arasındaki ilişkileri de göz önüne almaktadır.

4. Veri ve Yöntem

Politik istikrarsızlık literatüründe meclis temelli politik istikrarsızlıkların makroekonomiye etkilerini araştıran çalışmalarda parlamentonun ve hükümetin yapısı üzerindeki istikrarsızlık göstergeleri kullanılmıştır. Bu çalışmalarda, politik istikrarsızlık göstergeleri olarak hükümet gücü indekslerinin de içinde olduğu oylama gücü indeksleri kullanılmıştır. Oylama gücü, partilerin blok oy kullanan milletvekillerini ihtiva ettiği varsayımı altında, iktidardaki veya iktidar dışındaki partilerin bir karar vermede sahip oldukları güç olarak tanımlanır. Temsili demokrasilerde politik partiler, temsil ettikleri toplulukların tercihlerini önemserler. Bu tercihler doğrultusunda karar alma sürecini etkilemeye çalışırlar. İktidara sahip olan her partinin alınacak kararlar üzerinde doğrudan etkisi bulunmaktadır. Demokrasinin gereği olarak bu kararları belirleyecek olan üyelerin seçilebilmesi için belirli kurallara bağlı kalmak kaydıyla belirli dönemlerde seçimler gerçekleştirilir. Gerçekleştirilen seçimler sonucunda iktidardaki partiler görevlerini sürdürebilir veya karar mekanizmasında güç değişikliği yaşanabilir.

Demokratik sistemlerde, karar mekanizmasında oylama gücünün ölçülmesi veya koalisyon oluşumları, üyelerin kendi aralarında çıkar çatışmalarına bağlı olarak yaptıkları pazarlık ölçüsünde ortaya çıkmaktadır. Seçimlerden sonra hükümeti kurma aşamasında sonuç elde edebilmek için partiler kendi aralarında sahip oldukları oylama gücü oranısında pazarlık yaparak bir anlaşma zemini oluşturmaya çalışmaktadırlar. İşbirliği ile oluşturulan çok partili çoğunluk oyununda, bir parti oylama kuralında gerekli olan çoğunluğa sahip değilse, partiler arasında kurulan koalisyonlar iktidarı elde etme ve hükümet olma konusunda önemli bir rol oynar. Bu süreçte partiler koalisyon kurmada tamamen serbesttir. Seçimlerden sonra partilerden herhangi biri tek başına hükümeti kuramıyorsa, partiler koalisyon hükümeti kurmak için diğerleri ile anlaşmak zorunda kalacaktır. Partilerin koalisyon oluşumunda etki gücü, tek parti iktidarına oranla son derece büyüktür. Belli bir uzlaşmanın ürünü olan koalisyonlarda her parti koalisyonu kurmak veya bozmak için yeterli oylama gücüne sahiptir (Bakırtaş ve Koyuncu, 2010:24).

Bu çalışmada 47 ülkenin 1987-2019 döneminde iktidarı oluşturan büyük partinin ile diğer partilerin ve muhalefet partilerinin ayrı ayrı oylama güç değerleri hesaplanmıştır. Çalışmanın amacı, oyama güç değerinin enflasyon üzerindeki etkisini belirlemektir. Birtakım sınırlılıklar doğrultusunda 47 ülkenin seçilmesi ve çalışmada kullanılması kararlaştırılmıştır. Bu sınırlılıklar şöyle açıklanabilir; ülkelerin parlamenter demokrasiye sahip olması gerekmektedir. Bu gereklilikle birlikte diğer yönetim sistemleri (Totaliter, Otokratik, Monarşik vb.) çalışmamızın kapsamı dışında kalmaktadır. Parlamenter demokrasi ile birlikte ülkelerin belirli dönemlerde ve süreklilik gösteren genel seçimlerin yapılması da

gerekmektedir. Bu kapsam içerisinde parlamenter sistem daha önce ifade edilen tek meclis-çift meclis yapısının ikisinin de seçilen ülke örnekleminde bulunduğu ifade edilebilir. Oylama gücü kavramında ölçülen indeks değerlerinin meclis içerisindeki partilerin sandalye dağılımı esas alındığından karar alma sürecinde meclisin bulunması, meclisi oluşturacak vekillerin düzenli aralıklarla ve devamlı olarak genel seçimlerin düzenlenmesi güç dağılımlarında değişiklikleri de beraberinde getireceğinden analiz kapsamı içerisinde yer almaktadır. 47 ülke ana örnekleminde içerisinde alt gruplandırma yapıldığı takdirde 34 OECD ülkesini, AB 15 ülkelerini ve AB 27 ülkelerini kapsamaktadır. Çalışmada oylama gücü ölçüm değeri olarak Normalize Edilmiş Banzhaf İndeksi (NBI) kullanılmıştır. Bu indeks değerinin seçilmesinin nedeni ise literatürde daha yaygın olarak kullanılmasıdır.

Çalışmada 1987-2019 seçilmesinin temel nedeni çalışmada yer alan özellikle doğu Avrupa ülkelerinin seçimlerinin genellikle 1990 sonrası sağlanmış olmasından kaynaklanmaktadır. Seçimlerden sonraki yıllarda partiler arasında aynı meclis dağılımına sahip olduğu varsayımıyla NBI oylama gücü indeksi hesaplamaları, araştırmaya konu ülkelerin seçim dönemlerinden sonra bir dahaki seçime kadar istikrarlı bir şekilde meclis aritmetiğine sahip olduğu dikkate alınarak ölçülmüştür.

Kaliteli çoğunluk oylama kuralına göre bir karar alınabilmesi için 2/3, 4/5 gibi önemli bir bölümünün önerilen bir programa kabul oyu vermesi gerekmektedir. Bu kuralın uygulanması halinde, azınlıkta kalanların sayısı çok az olmaktadır. Bu yöntem katı anayasaların değiştirilme usullerinde kullanılması gibi sınırlı bir uygulama alanına sahiptir. Basit çoğunluk kuralına göre herhangi bir karar verilebilmesi için toplam oy verenlerin yarısından bir fazlasının sunulan alternatiflerden herhangi birine kabul oyu vermesi gerekmektedir. Çalışmada basit ve nitelikli çoğunluk kuralının ikisi birlikte kullanılmıştır.

Araştırmada makroekonomik göstergelerden enflasyonun seçilmesinin nedeni, politik istikrarsızlık ile ilgili çalışmalarda enflasyonun kullanılması ve ayrıca iktisat literatüründeki teorik ve ampirik çalışmalarda bu değişkenin diğer değişkenlerle karşılaştırıldığında ağırlıklı öneme sahip olmasıdır.

Politik istikrarsızlık temelinde iktidara sahip olan büyük partinin ve iktidarı oluşturan partilerin toplam oylama gücü yükseldikçe enflasyonun azalacağı beklenmektedir. Ana muhalefet partisinin oylama gücü yükseldikçe, enflasyonun artacağı öngörülmektedir. Bu bağlamda oylama gücü hükümet değişiklikleri olarak tanımlanan politik istikrarsızlık kavramı içinde yer almaktadır. Söz konusu oylama gücü indeksinin, enflasyon üzerindeki etkisi araştırılırken, politik istikrarsızlık göstergesi olarak kullanılmıştır.

Oylama gücünün enflasyon üzerindeki etkileri model yardımıyla analiz edilmektedir. Bağımlı değişkenin enflasyon olduğu modelde açıklayıcı değişkenler büyüme, kamu harcamaları, para arzı ve oylama gücü indeks değerleridir. NBI yöntemiyle bu analizde kullanılmak üzere oylama gücüne ilişkin altı açıklayıcı değişken türetilmiştir. Bunlar, basit çoğunluk oylama kuralında; İktidarın toplam oy gücü (Bashuknbi), İktidarı oluşturan partinin oy gücü (Basbuynbi) ve Ana muhalefet partisinin oy gücü (Basmuhnbi) değişkenleri ile nitelikli çoğunluk oylama kuralında; İktidarın toplam oy gücü (Nithuknbi), İktidarı oluşturan partinin oy gücü (Nitbuynbi) ve Ana muhalefet partisinin oy gücü (Nitmuhnbi) değişkenleridir.

5. Araştırma Hipotezleri ve Modeller

Panel veriler ve havuz regresyon yöntemi yardımıyla, çalışmanın amacı, 47 ülkede 1987-2019 yılları arasındaki iktidarın oylama gücü ile enflasyon arasındaki ilişkiyi tespit etmektir. Bu amaç için ilk olarak 'H1: Basit çoğunluk oylama kuralında parlamentodaki partilerin oylama güçleri enflasyonu etkiler' ve 'H2: Kaliteli çoğunluk oylama kuralında parlamentodaki partilerin oylama güçleri enflasyonu etkiler' şeklindeki ana hipotezlerin geçerliliği 1987-2019 yılları arasında 47 ülke için test edilmektedir. Bununla birlikte oluşturulan alt hipotezler şunlardır:

H1A: İktidarı oluşturan partinin basit çoğunluk kuralında oylama gücü (Basbuynbi), enflasyonu düşürür.

H1B: İktidarın basit çoğunluk kuralında toplam oylama gücü (Bashuknbi), enflasyonu düşürür.

H1C: Ana muhalefet partisinin basit çoğunluk kuralında oylama gücü (Basmuhnbi), enflasyonu artırır.

H2A: İktidarı oluşturan partinin kaliteli çoğunluk kuralında oylama gücü (Nitbuynbi), enflasyonu düşürür.

H2B: İktidarın kaliteli çoğunluk kuralında toplam oylama gücü (Nithuknbi), enflasyonu düşürür.

H2C: Ana muhalefet partisinin kaliteli çoğunluk kuralında oylama gücü (Nitmuhnbi), enflasyonu artırır.

47 ülkedeki partilerin oylama güçlerinin enflasyon üzerine etkilerini analiz etmek amacıyla geliştirilen modellerde enflasyon (INF) bağımlı değişken olarak ele alınırken; modelde kontrol değişkenler olarak ekonomik büyüme (GDP), para arzı (MONEY) ve kamu harcamaları (EXPEN) kullanılmıştır. Kontrol değişkenler olarak kullanılan değişkenler enflasyonun kullanıldığı modellerde en sık karşılaşılan değişkenlerdir. Modelde kullanılan tüm değişkenlerin doğal logaritması kullanılmıştır.

Enflasyon ve ekonomik büyüme ilişkisini incelediğimizde literatürde sıklıkla olumsuz yönde birbirlerini etkilediği görülmüştür. Özellikle stagflasyonun ortaya çıktığı döneme kadar enflasyon önemli bir sorun olarak algılanmamıştır. Bu nedenle ekonomik büyüme üzerinde enflasyonun

olumlu etkisinin olduğu bile söylenebilir. Keynesyen politikalar ile birlikte enflasyonun ekonomik büyüme üzerinde olumsuz etkilerinin gözlemlenmesi var olan görüşü tersine çevirmiştir. Bununla birlikte günümüzde artık enflasyonun ekonomik büyüme üzerinden olumsuz bir etkisinin olduğu ve istikrarlı bir yatırım ortamını sağlayamaması sebebiyle büyümeyi negatif etkilediği yaygın bir kanı olmuştur (Barro, 1991; Fischer, 1993; Motley, 1994; Judson ve Orphanides, 1996; Paul vd., 1997; Bruno ve Easterly, 1998; Burdekin vd., 2000; Kim ve Willett, 2000; Ericsson vd., 2001; Li ve Zou, 2002; Valdovinos, 2003; Gillman and Nakov, 2004; Andres vd., 2004).

Enflasyon, birçok değişkenden etkilendiği gibi kamu harcamalarından da etkilenmektedir. Politik istikrarsızlıkların bir sonucu olarak kamu harcamalarının artması, kaynakların etkin kullanımını olumsuz etkilemekle birlikte vergi yüklerinin artmasına neden olabilmektedir. Vergi gelirleri ile finanse edilemeyen kamu harcamaları, bütçe açıklarına neden olabilmektedir. Artan kamu harcamaları, hem ekonomide ek bir talep oluşturmakta, hem de bütçe açıklarının büyüklüğüne bağlı olarak üretim maliyetlerini olumsuz yönde etkileyerek enflasyonu tetikleyebilmektedir. Kamu harcamalarındaki artışa bağlı olarak enflasyon da artmakta, azalışlar ise enflasyon üzerinde olumlu etkiler doğurabilmektedir. Uygulamada kamu harcamalarının enflasyonu pozitif etkilediği sonucuna ulaşan çalışmalardan bazıları şunlardır; (Ruge, 1999; Ezirim, vd., 2008; Han ve Mulligan, 2008; Agbewali, 2011).

Enflasyon üzerinde para politikasının genel araçları olumlu bir gelişim göstermektedir. Para arzı ile enflasyon arasında olumlu ve doğru yönlü bir ilişki bulunmaktadır. Genişletici para politikaları enflasyonun artmasına neden olmaktadır. Para arzının ekonomik hacmin üzerinde artışı parasal genişlemeyi bu da doğru yönlü olarak enflasyonist bir baskıyı beraberinde getirmektedir. Ampirik bulgularda para arzı ile enflasyon oranı arasında pozitif ilişkinin olduğunu ortaya koyan çalışmalar bulunmaktadır (Mishkin, 1992; Dornbusch ve Fischer, 1994; Chaundhary ve Ahmad, 1995; Hondroyiannis ve Papapetrou, 1997; Piontkivsky vd., 2001; Alavirad, 2003; Catao ve Terrones, 2003; Solomon ve Wet, 2004; Narayan ve Prasad, 2006).

Politik istikrarsızlık ile enflasyon oranı arasında pozitif bir ilişki olduğu öngörülmektedir. Politik istikrarsızlığın yüksek düzeyleri daha yüksek ve oynak enflasyon oranına neden olmaktadır. Politik olarak daha istikrarsız bir sisteme sahip olan ülkeler, enflasyon vergisine daha çok başvurmaktadır. Politik istikrarsızlık ile senyoraj arasında pozitif bir ilişki vardır. Beraberinde fiyat istikrarının bozulmasına neden olmaktadır (Alesina, 1989; Grier ve Tullock, 1989; Edwards ve Tabellini, 1991; Cukierman vd., 1992; Gasiorowski, 1998; Hossain ve Chowdhury, 1998; Berument ve Heckelman, 2005; Aisen ve Veiga, 2008).

Bu çalışmada tahmin edilen tüm modellerde ‘i’ alt indisi ülkeyi, ‘t’ alt indisi zaman boyutunu göstermektedir. Enflasyon için tahmin edilen modellerde kontrol değişkeni olarak para arzına ek olarak büyüme ve kamu harcamaları değişkenleri de kullanılmaktadır. Bir model için bağımlı değişken olup da diğer modeller için kontrol değişkeni olarak kullanılan değişkenlerin var olduğu böyle durumlar potansiyel olarak içsellik sorununa sebebiyet verebilmektedir. Potansiyel olarak var olabilecek böyle bir içsellik sorununu ortadan kaldırmak için enflasyon için tahmin edilen modellerde: söz konusu değişkenlerin bir periyot gecikmeli değerleri modele dahil edilmiştir.

Panel veri çalışmasında modelin sağlaması gereken heteroskedasite, otokorelasyon ve birimler arası korelasyon testleri yapılmış ve sonuç olarak üç varsayımın üçünün de sağlanmadığı tespit edilmiş ve bu sonuca bağlı olarak modeller tahmin edilmiştir.

Enflasyona ilişkin oluşturulan modeller şöyledir:

$$\text{Model 1 : } \text{Inf}_{it} = \beta_1 + \beta_2 \text{Gdp}_{i(t-1)} + \beta_3 \text{Money}_{it} + \beta_4 \text{Expen}_{i(t-1)} + u_{it}$$

$$\text{Model 1A: } \text{Inf}_{it} = \beta_1 + \beta_2 \text{Gdp}_{i(t-1)} + \beta_3 \text{Money}_{it} + \beta_4 \text{Expen}_{i(t-1)} + \beta_5 \text{Basbuy}_{it} + u_{it}$$

$$\text{Model 1B: } \text{Inf}_{it} = \beta_1 + \beta_2 \text{Gdp}_{i(t-1)} + \beta_3 \text{Money}_{it} + \beta_4 \text{Expen}_{i(t-1)} + \beta_5 \text{Bashuk}_{it} + u_{it}$$

$$\text{Model 1C: } \text{Inf}_{it} = \beta_1 + \beta_2 \text{Gdp}_{i(t-1)} + \beta_3 \text{Money}_{it} + \beta_4 \text{Expen}_{i(t-1)} + \beta_5 \text{Basmuhn}_{it} + u_{it}$$

$$\text{Model 2A: } \text{Inf}_{it} = \beta_1 + \beta_2 \text{Gdp}_{i(t-1)} + \beta_3 \text{Money}_{it} + \beta_4 \text{Expen}_{i(t-1)} + \beta_5 \text{Nitbuy}_{it} + u_{it}$$

$$\text{Model 2B: } \text{Inf}_{it} = \beta_1 + \beta_2 \text{Gdp}_{i(t-1)} + \beta_3 \text{Money}_{it} + \beta_4 \text{Expen}_{i(t-1)} + \beta_5 \text{Nithuk}_{it} + u_{it}$$

$$\text{Model 2C: } \text{Inf}_{it} = \beta_1 + \beta_2 \text{Gdp}_{i(t-1)} + \beta_3 \text{Money}_{it} + \beta_4 \text{Expen}_{i(t-1)} + \beta_5 \text{Nitmuhn}_{it} + u_{it}$$

Tablo 1: Enflasyon Tahmin Değerleri

Inf	Model1	Model1A	Model1B	Model1C	Model2A	Model2B	Model2C
Sabit	-1,786*	-1,242*	-1,246*	-0,811*	-1,278*	-1,234*	-0,875*
Terim	(-7,044)	(-5,111)	(-5,131)	(-3,349)	(-5,228)	(-5,086)	(-3,493)
Money	0,361*	0,372*	0,384*	0,461*	0,360*	0,365*	0,472*
	(3,602)	(3,734)	(3,831)	(4,974)	(3,635)	(3,682)	(5,035)
Expen	2,320*	1,981*	1,968*	1,808*	1,996*	1,931*	1,836*
	(10,518)	(9,264)	(9,199)	(8,811)	(9,355)	(8,917)	(8,703)
Gdp	-0,262*	-0,257*	-0,280*	-0,278*	-0,264*	-0,248*	-0,291*
	(-3,740)	(-3,773)	(-4,002)	(-4,300)	(-3,861)	(-3,649)	(-4,477)
Basbuynbi		-0,171***					
		(-1,956)					
Bashuknbi			-0,303**				
			(-2,149)				
Basmuhnbi				0,217*			
				(3,762)			
Nitbuynbi					-0,283***		
					(-2,061)		
Nithuknbi						-0,424***	
						(-2,101)	
Nitmuhnbi							0,140**
							(2,502)
F-ist	368,382*	341,883*	342,123*	349,997*	342,010*	342,060*	347,536*
R²	0,775	0,744	0,745	0,783	0,744	0,745	0,773
N	734	724	724	732	724	724	715
Ülke Sayısı	43	43	43	43	43	43	43

(*) % 1, (**) %5 ve (***) %10 anlamlılık düzeyini göstermektedir.

Model 1, enflasyon (Inf) üzerinde para arzının (Money), kamu harcamalarının (Expen) ve ekonomik büyümenin (Gdp), etkisi gösterilmektedir. Ekonomik büyümenin enflasyon üzerinde olumsuz etki etmekte ve istatistiki olarak anlamlıdır. Ekonomik büyüme ile enflasyon arasında literatürde yaygın olarak kabul edilen görüş modelimizle de uyumlu bir şekilde çıkmıştır. Ekonomik büyüme arttıkça enflasyon düşmektedir. Para arzının enflasyon üzerinde doğru yönlü ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Aynı şekilde literatür doğrultusunda her iki değişkenin de aynı doğrultuda hareket etmektedir. Kamu harcamalarının enflasyon üzerinde olumlu yönde ve anlamlı bir etkisi söz konusudur. Para azında olduğu gibi aynı yönlü bir ilişki vardır. Enflasyondaki artış ve azalışlar aynı yönde kamu harcamalarını da etkilemektedir.

Model 1A, iktidarı oluşturan büyük partinin basit çoğunluk kuralında oylama gücünün enflasyon üzerindeki etkisini göstermektedir. Oylama gücünün enflasyon üzerinde anlamlı ve olumsuz bir etkiye sahiptir. İktidarı oluşturan büyük partinin basit çoğunluk kuralında oylama gücünün değeri yükseldikçe enflasyonun düşeceği tersi olarak İktidarı oluşturan büyük partinin basit çoğunluk kuralında oylama gücünün değeri azaldıkça enflasyonun yükseleceği görülmektedir. Ayrıca ekonomik büyümenin enflasyon üzerinde istatistiki olarak anlamlı ve olumsuz, para arzı ve

kamu harcamalarının ise istatistiki olarak anlamlı ve olumlu etkisi ortaya çıkmaktadır.

Model 1B, İktidarın basit çoğunluk kuralında toplam oylama gücünün enflasyon üzerindeki etkisini göstermektedir. İktidarın basit çoğunluk kuralında toplam oylama gücü enflasyonu anlamlı ve olumsuz bir şekilde etkilemektedir. İktidarın basit çoğunluk kuralında toplam oylama gücü yükseldikçe enflasyonun düşeceği, tersi olarak oylama gücü düşükçe enflasyonun yükseleceği ortaya çıkmaktadır. Ekonomik büyüme enflasyon üzerinde olumsuz, para arzı ve kamu harcamaları ise enflasyon üzerinde olumlu etkiye sahiptir.

Model 1C, Ana muhalefet partisinin basit çoğunluk kuralında oylama gücünün enflasyon üzerindeki etkisini göstermektedir. Ana muhalefet partisinin basit çoğunluk kuralında oylama gücü enflasyonu istatistiki olarak anlamlı ve olumlu olarak etkilemektedir. Ana muhalefet partisinin basit çoğunluk kuralında oylama gücü yükseldikçe enflasyonun da artış göstereceği, tersi olarak Ana muhalefet partisinin basit çoğunluk kuralında oylama gücü azaldıkça enflasyonun da düşeceği görülmektedir. Ekonomik büyümenin enflasyonu istatistiki olarak anlamlı ve olumsuz etkilemektedir. Para arzı ve kamu harcamaları ise enflasyonu olumlu yönde etkilemektedir.

Model 2A, İktidarı oluşturan partinin kaliteli çoğunluk kuralında oylama gücünün enflasyon üzerindeki etkisini göstermektedir. İktidarı oluşturan partinin kaliteli çoğunluk kuralında oylama gücünün enflasyonu anlamlı ve olumsuz bir şekilde etkilemektedir. İktidarı oluşturan partinin kaliteli

çoğunluk kuralında oylama gücü yükseldikçe enflasyonun düşeceği, tersi olarak İktidarın oluşturduğu partinin kaliteli çoğunluk kuralında oylama gücü düştükçe enflasyonun yükseleceği ortaya çıkmaktadır. Ekonomik büyüme enflasyonu istatistiksel olarak anlamlı ve olumsuz etkilerken, para arzı ve kamu harcamaları enflasyonu istatistiksel olarak anlamlı ve olumlu etkilemektedir.

Model 2B, İktidarın kaliteli çoğunluk kuralında toplam oylama gücünün enflasyon üzerindeki etkisi gösterilmektedir. İktidarın kaliteli çoğunluk kuralında toplam oylama gücünün enflasyon üzerinde istatistiksel olarak anlamlı ve olumsuz etkiye sahiptir. İktidarın kaliteli çoğunluk kuralında toplam oylama gücü yükseldikçe enflasyonun düşeceği, tersi olarak İktidarın kaliteli çoğunluk kuralında toplam oylama gücü düştükçe enflasyonun yükseleceği ortaya çıkmaktadır. Ekonomik büyüme enflasyon üzerinde olumsuz, para arzı ve kamu harcamaları ise enflasyon üzerinde olumlu etkiye sahiptir.

Model 2C, Ana muhalefet partisinin kaliteli çoğunluk kuralında oylama gücünün enflasyon üzerindeki etkisi gösterilmektedir. Ana muhalefet partisinin kaliteli çoğunluk kuralında oylama gücünün enflasyonu anlamlı ve olumlu bir şekilde etkilediği görülmektedir. Ana muhalefet partisinin kaliteli çoğunluk kuralında oylama gücü yükseldikçe enflasyonun da yükseleceği tersi açıdan Ana muhalefet partisinin kaliteli çoğunluk kuralında oylama gücü düştükçe enflasyonun da düşeceği ortaya çıkmaktadır. Ekonomik büyüme enflasyon üzerinde istatistiksel olarak anlamlı ve olumsuz etkiye sahipken, para arzı ve kamu harcamaları enflasyon üzerinde olumlu etkiye sahip olduğu ortaya çıkmaktadır.

6. Sonuç

Politik iktisat, farklı varsayımlar etrafında temel olarak dört alt birimden meydana gelmektedir. Birincisi, ekonomik birimlerin rasyonel olmadığını ve iktidara gelen partilerin ideolojilerini göz ardı ederek, sadece yeniden seçilebilmeyi amaçladıklarını varsayar. Bu durum, hükümetlerin seçim öncesinde ekonomiyi manipüle etmelerinin yolunu açmaktadır. İkincisi, ekonomik birimlerin rasyonel olmadığını kabul etmekle birlikte, iktidara gelen partilerin ideolojilerine uygun olarak davrandıklarını varsaymaktadır. Üçüncüsü, tüm hükümetlerin benzer davranış kalıplarına sahip olduğunu varsaymaktadır. Dördüncüsü ise, partilerin iktidara gelince ideolojik davrandığını varsayar. Bu farklı varsayımlar temelinde benimsenen görüşlerin tümü politikanın ekonomiyi etkilediğini vurgulamaktadır.

Hükümet gücü, koalisyonu oluşturan partilerin güç değerlerinin toplamı şeklinde veya koalisyonun karar alma üzerinde sahip olduğu toplam güçtür. Partilerin oylama güçleriyle orantılı olarak koalisyon oluşturma olasılıkları bir değişken olarak alındığında, bu değişken her bir partinin meclisteki politik gücü olacaktır. İktidar olma gücü, karar alma mekanizmalarında oluşturulan koalisyon partilerinin,

muhalefet partilerine karşı sahip olduğu güç şeklinde ortaya çıkar.

Parlamente sistemle yönetilen demokratik toplumlarda mecliste hiçbir partinin tek başına iktidar olamadığı ve bir koalisyon hükümetinin kurulması gereği gündeme geldiğinde hükümetin kurulması, politik partiler arasındaki işbirliği yapabilme becerisine bağlıdır. Bu işbirliği arayışlarında bir partinin arzu ettiği sonuca ulaşmasını sağlayan ise o partinin parlamentodaki oylama gücü olmaktadır. Ancak bir partinin oylama gücünü belirleyen tek unsur, partinin parlamentodaki sandalye sayısı değildir. Çünkü hükümetin devam edebilmesi, gerekli yasal düzenlemeleri parlamentodan geçirebilmesi için anayasada ve diğer yasal düzenlemelerde belirtilmiş olan oylama kurallarını sağlaması gerekir. Koalisyon içinde en güçlü parti, hükümetin devamlılığına ve bu çoğunluğu sağlamaya en çok katkısı olan partidir. Bir partinin koalisyon içindeki gücünü belirlemede sadece sahip olduğu sandalye sayısı değil bunun yanında parlamentodaki üyeliklerin partiler arasında nasıl dağıldığı da önemli rol oynamaktadır. Bu doğrultuda, bir politik partinin oylama gücü ile parlamentodaki sandalye sayısı arasında oransal bir ilişki bulunmamaktadır. Politik partilerin parlamento içindeki güçlerinin temeli, sahip oldukları milletvekilleri ve onların oylarıdır. Bir partinin parlamento içindeki gücü denildiğinde akla ilk gelen, ilgili politik partinin parlamento içindeki ağırlığı, yani sahip olduğu milletvekili sayısının toplam içindeki payıdır (Aleskerov vd., 2010:243).

Politik istikrarsızlık literatüründen hareketle bu çalışmanın önemi, literatürdeki mevcut politik istikrarsızlık değişkenlerinin yerine yeni bir değişken olarak oylama gücünü kullanmasıdır. 47 ülkenin 1987-2019 döneminde 47 ülkenin seçim dönemleri üzerinden seçim sonuçları doğrultusundan basit ve kaliteli çoğunluk kuralında hükümeti kuran partinin, koalisyonu sağlayan partilerin toplam değerine ilişkin ve ana muhalefet partilerinin oylama güçlerinin enflasyonu etkileyeceği varsayımından hareketle oluşturulmuş temel hipotezler panel veriler yardımıyla havuzlanmış regresyon yöntemi kullanılarak test edilmiştir.

Demokratik toplumlarda, parlamentolarda alınan kararlar, toplumun genelini doğrudan, sosyo-ekonomik olarak etkilemektedir. Çalışmanın temel amaçlarından biri 47 ülkenin oylama gücünün temel makro ekonomik göstergelerden olan enflasyon üzerindeki etkilerini 1987-2019 dönemi için incelemektir. Bu etkileri tahmin edebilmek için 47 ülkenin seçim sonrası sandalye dağılımları dikkate alınarak politik partilerin, koalisyonların ve ana muhalefet partilerinin oylama gücü değerleri ölçülmüştür. Ölçümlerde literatürde de yaygın olarak kullanılan NBI değeri kullanılmıştır. Ayrıca analizde basit ve nitelikli oylama kuralında oylama gücü ölçülmüştür. Ölçümlenen değerlerden, araştırmada kullanılmak üzere altı farklı indeks değeri türetilmiştir. Bunlar, basit çoğunluk

oylama kuralında; İktidarın toplam oy gücü (Bashuknbi), İktidarı oluşturan partinin oy gücü (Basbuynbi) ve Ana muhalefet partisinin oy gücü (Basmuhnbi) değişkenleri ile nitelikli çoğunluk oylama kuralında; İktidarın toplam oy gücü (Nithuknbi), İktidarı oluşturan partinin oy gücü (Nitbuynbi) ve Ana muhalefet partisinin oy gücü (Nitmuhnbi) değişkenleridir.

Çalışma“Meclisteki politik partilerin basit ve nitelikli çoğunluk kuralı altında oylama güçleri makroekonomik göstergelerden enflasyonu etkiler” biçimindeki temel hipotez ve diğer alt hipotezler model oluşturularak test edilmiştir. 47 ülkenin 1987–2019 dönemi için yapılan analiz test sonuçlarına göre, basit ve nitelikli çoğunluk kuralında iktidarın toplam oylama gücünün ve iktidarı oluşturan partilerin oylama gücünün değeri arttıkça, enflasyonun azalış göstereceği tespit edilmiş iken; basit ve nitelikli çoğunluk kuralında ana muhalefet partisinin oylama gücü arttıkça enflasyonun artacağı tespit edilmiştir. Tüm modellerde istatistiki olarak anlamlı ve güçlü ilişkiler bulunmuştur.

Kaynakça

- Aisen, Ari & Francisco Jose, Veiga, (2008). Political Instability and Inflation Volatility. *Public Choice*, 135(3), 207–223.
- Agbewali, F. (2011). Critical Analysis of the Impact of Government Expenditure and Money Supply on Inflation Rate on the Economy of Ghana. *Regent-Maastricht School of Management*, 1-54.
- Alavirad, Abbas, (2003). The Effect of Inflation on Government Revenue and Expenditure: The Case of the Islamic Republic of Iran. *Opec Review*, 27(4), 331–341.
- Alesina, Alberto, (1989). Politics and Business Cycles in Industrial Democracies. *Economic Policy*, 4(8), 55–98.
- Aleskerov, Fuad, Hasan, Ersel & Yavuz, Sabuncu, (2000). Power and Coalitional Stability in the Turkish Parliament, 1991–1999. *Turkish Studies*, 1(2), 21–38.
- Aleskerov, Fuad, Valeriy, Kalyagin ve Kirill, Pogorelskiy, (2008). Actual Voting Power of the IMF Members Based on Their Political- Economic Integration. *Mathematical and Computer Modelling*, 48, 1554–1569.
- Algaba, E., J. M. Bilbao Ve J. R. Fernandez, Garcia, (2007). The Distribution of Power in the European Constitution. *European Journal of Operational Research*, 176(3), 1752–1766.
- Andres, Javier, Ignacio, Hernando & J. David Lopez, Salido, (2004). The Role of Financial System in the Growth-Inflation Link: The OECD Experience.

European Journal of Political Economy, 20(4), 941–961.

- Bakırtaş, İbrahim ve Cüneyt, Koyuncu, (2005), Türk Sermaye Piyasası Üzerinde Politik Olayların Etkisi. *İktisat, İşletme ve Finans*, 20(234), 115–123.
- Bakırtaş, İbrahim ve Cüneyt, Koyuncu, (2010). The Relationship Between Voting Power and Stock Exchange Market: The Case of Turkey. *International Research Journal of Finance and Economics*, 48, 23–32.
- Baldwin, Richard & Mika, Tapani Widgren, (2005). The Impact of Turkey’s Membership on EU Voting. *Centre For European Policy Studies*, Brussels, 62, 331–340.
- Banzhaf, John F, (1965). Weighted Voting Doesn’t Work: A Mathematical Analysis. *Rutgers Law Review*, 19(2), 317–343.
- Barro, Robert, J. (1991). Economic Growth in A Cross Section of Countries. *The Quarterly Journal of Economics*, 106(2), 407–443.
- Berument, Hakan & Jac, Heckelman, (2005). Fractionalization Effect and Government Financing. *The International Journal of Applied Economics*, 2(1), 37–49.
- Blomberg, Brock & J. Lawrence, Broz, (2006). The Political Economy of IMF Voting Power. *The Annual Meeting of the American Political Science Association*, Chicago, (Erişim: 25.03.2019) [Http://www.Princeton.Edu/~Pcglobal/Conferences/Ip es/Papers/Broz_Blomberg_f1030_1.Pdf](http://www.princeton.edu/~pcglobal/conferences/ip/es/papers/broz_bloomberg_f1030_1.pdf) .
- Bruno, Michael & William, Easterly, (1998). Inflation Crises and Long-Run Growth. *Journal of Monetary Economics*, 41(1), 3–26.
- Burdekin, Richard C. K., Arthur, T., Denzau, Manfred, W., Keil, Thititthep, Sitthiyot & Thomas, D. Willet, (2004). When Does Inflation Hurt Economic Growth? Different Nonlinearities for Different Economies. *Journal of Macroeconomics*, 26(3), 519–532.
- Catao, Luis A.V. & Marco, E. Terrones, (2005). Fiscal Deficits and Inflation. *Journal of Monetary Economics*, 52(3), 529-554.
- Chaudhary, Mohammad Aslam & Naved, Ahmad, (1995). Money Supply, Deficit and Inflation in Pakistan. *The Pakistan Development Review*, 34(4), 945–956.
- Chiriac, Constantin, (2008). Economic Efficiency of EU Decision Making Process Case Study: Measurement of Voting Power Indices of Romanian Parliament 1996–2004. *Theoretical And Applied Economics*, 12, 81–88.

- Cukierman, Alex, Sebastian, Edwards & Guido, Tabellini, (1992). Seignorage and Political Instability. *American Economic Review*, 82(3), 537–555.
- Dornbusch, Rudiger & Stanley, Fischer, (1994). *Macroeconomics*. 6. Baskı, McGraw-Hill.
- Edwards, Sebastian & Guido, Tabellini, (1991). Explaining Fiscal Policies and Inflation in Developing Countries. *Journal of International Money and Finance*, 10(1), 16–48.
- Eren, Ercan ve Melike, Bildirici, (2001). Türkiye’de 1990 Sonrası İktisadi Krizlerin Siyasal ve İktisadi Nedenleri, *Yeni Türkiye Dergisi*, Sayı: 41, 166–174.
- Ericsson, Neil R., John, S. Irons & Ralph, W. Tryon, (2001). Output and Inflation in the Long Run. *Journal of Applied Econometrics*, 16(3), 241–253.
- Ezirim, C., Muoghalu, M., & Elike, U. (2008). Inflation versus Public Expenditure Growth in the US: An Empirical Investigation, *North American Journal of Finance and Banking Research*, 2(2), 26-40.
- Felshenthal, Dan, S. & Moshe, Machover, (1998). *The Measurement of Voting Power*. Edward Elgar Publishing, Cheltenham.
- Felshenthal, Dan, S. & Moshe, Machover, (2004). A Priori Voting Power: What is it All About?. *Political Studies Review*, 2(1), 1–23.
- Felshenthal, Dan, S. & Moshe, Machover, (2005). Voting Power Measurement: A Story of Misreinvention. *Social Choice and Welfare*, 25(2), 485–506.
- Fischer, Stanley, (1993). The Role of Macroeconomic Factors in Growth. *Journal of Monetary Economics*, 32(3), 485–512.
- Gasiorowski, Mark J. (1998). Macroeconomic Condition and Political Instability: An Empirical Analysis. *Studies in Comparative International Development*, 33(3), 3–17.
- Gelman, Andrew, Jonathan, N. Katz & Francis, Tuerlinckx, (2002). The Mathematics and Statistics of Voting Power. *Statistical Science*, 17(4), 420–435.
- Gillman, Max & Anton, Nakov, (2004). Granger Causality of the Inflation- Growth Mirror in Accession Countries. *Economics of Transition*, 12(4), 653–681.
- Grier, Kevin B. & Gordon, Tullock, (1989). An Empirical Analysis of Cross- National Economic Growth, 1951–1980. *Journal Of Monetary Economics*, 24(2), 259–276.
- Judson, Ruth & Athanasios, Orphanides, (1999). Inflation, Volatility and Growth. *International Finance*, 2(1), 117–138.
- Han, S. & Mulligan, C. (2008). Inflation and the Size of Government, *Federal Reserve Bank of St. Louis Review*, 90(3), 245–267.
- Heard, Andrew ve Tim, Swartz, (1999). Extended Voting Measures, *The Canadian Journal of Statistics*, 27(1), 173–182.
- Hondroyannis, George & Evangelia, Papapetrou, (1997). Are Budget Deficits Inflationary? A Cointegration Approach. *Applied Economics Letters*, 4(8), 493–496.
- Hossain, Akhtar & Anis, Chowdhury, (1998). *Open Economy Macroeconomics for Developing Countries*. Edward Elgar.
- Kim, Sung & Thomas, D. Willett, (2000). Is the Negative Correlation Between Inflation and Economic Growth Real? An Analysis of the Effects of the Oil Supply Shocks. *Applied Economics Letters*, 7(3), 141–147.
- Kuştepel, Yeşim ve Önel, Gülcan, (2006). Türkiye’de Hükümetlerdeki Politik Parçalanma ve İdeolojinin Bütçe Üzerine Etkileri: 1976-2004, *İktisat İşletme ve Finans*, 21(243), 56-66.
- Leech, Dennis & Robert, Leech, (2004). Voting Power in the Bretton Woods Institutions. *Warwick Economic Working Paper*, No: 718, (Erişim: 06.08.2019), [Http://Wrap.Warwick.Ac.Uk/1472/1/Wrap_Leech_Twerp718.Pdf](http://Wrap.Warwick.Ac.Uk/1472/1/Wrap_Leech_Twerp718.Pdf).
- Levinsky, Rene & Peter, Silarszky, (1998). Voting Power and Coalition Formation: The Case of the Council of the Eu. *East European Series*, 56, 1–28.
- Li, Hongyi & Heng-Fu, Zou, (2002). Inflation, Growth and Income Distribution: A Cross Country Study. *Annals of Economics And Finance*, 3, 85–101.
- Martin, Luther. (1937). The Genuine Information Delivered to the Legislature of the State of Maryland Relating to the Proceeding of the General Convention, in Max Farand, ed., *The Records of the Federal Convention of 1787* (1937 rev. ed.), Vol. 3, Yale University Press, pp. 172-232.
- Mishkin, F. S. (1992). *The Economics of Money, Banking And Financial Markets*. 3. Baskı, Harper Collins.
- Motley, Brian, (1998). Growth and Inflation: A Cross-Country Study. *Economic Review*, 1, 15–28.
- Narayan, P. K., S. Narayan, & A. D. Prasad, (2006). Modeling the Relationship between Budget Deficits, Money Supply and Inflation in Fiji. *Pacific Economic Bulletin*, 21(2), 103–116.
- Neumann, Von John ve Oskar, Morgenstern, (1944). *Theory of Games and Economic Behavior*, Princeton University Press, Princeton.

- Nurmi, Hannu & Tommi, Meskanen, (1999). A Priori Power Measures and the Institutions of the European Union. *European Journal of Political Research*, 35(2), 161–179.
- Paul, Satya, Colm, Kearney & Kabir, Chowdhury, (1997). Inflation and Economic Growth: A Multi- Country Empirical Analysis. *Applied Economics*, 29(10), 1387–1401.
- Penrose, Lionel, S. (1946). The Elementary Statistics of Majority Voting, *Journal of the Royal Statistical Society*, 109(1), 53–57.
- Piontkivsky, R., M., Bakun, M. Kryshko, & T. Sytnyk, (2001). The Impact of the Budget Deficit on Inflation in Ukraine. *International Centre For Policy Studies*, 1–25.
- Raunio, Tapio & Matti, Wiberg, (1998). Winners and Losers in the Council: Voting Power Consequences of EU Enlargements. *Journal Of Common Market Studies*, 36(4), 549–562.
- Raunio, Tapio & Matti, Wiberg, (2002). Controlling Outcomes: Voting Power in the European Parliament 1979–2000. *European Integration*, 24(2), 75–90.
- Reynaud, Julien, Christian, Thmann & Lukasz, Gatarek, (2007). Proximity and Linkages Among Coalition Participants: A New Voting Power Measure Applied to the International Monetary Fund European Central Bank. *European Central Bank Working Paper Series*, 819.
- Riker, William H. (1959). A Test of the Adequacy of the Power Index. *Behavioral Science*, 4(2), 120–131.
- Robson, Alex, (2007). Voting Power in the Australian Senate: 1901–2004. *The Australian National University, College of Business And Economics, School Of Economics*, Working Papers, 480.
- Ruge M.F. (1999). Government Expenditure and the Dynamics of High Inflation, *Journal of Development Economics*, (58), 333-358.
- Saas, T. R. (2001). The Anatomy of Political Representation: Direct Democracy, Parliamentary Democracy, and Representative Democracy. *The Elgar Companion To Public Choice*, William F. Shughart Ve Laura, Razzolini, (Ed.), Edward Elgar Publishing, Usa.
- Shapley, Lloyd S. (1953). A Value for N-Person Games. Contributions to the Theory of Games I, A.W. Tucker Ve R. D. Luce (Ed.), Princeton University Press, Ss. 307–317.
- Shapley, Lloyd S. & Martin, Shubik, (1954). A Method for Evaluating the Distribution of Power in A Committee System. *American Political Science Review*, 48(3), 787–792.
- Solomon, M. & A. Wet, (2004). The Effect of A Budget Deficit on Inflation: The Case of Tanzania. *South African Journal of Economic and Management Sciences*, 7(1), 100–116.
- Sutter, Matthias, (2000). Flexible Integration, Emu and Relative Voting Power in the EU. *Public Choice*, 104(1-2), 41–62.
- Şanlısoy, Selim ve Kök, Recep, (2010). Politik İstikrarsızlık -Ekonomik Büyüme İlişkisi: Türkiye Örneği (1987–2006). *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 25(1), 101-125.
- Turnovec, František, (2007). New Measure of Voting Power, *Czech Economic Review*, Sayı: 1, No: 1, ss. 4–14.
- Valdovinos, C. ve G.Fernández (2003). Inflation and Economic Growth in The Long Run. *Economics Letters*, 80(2), 169–173.